

4. Виділення ДНК з біологічних слідів людини з використанням автоматизованого приладу AutoMate Express TM Instrument (Applied Biosystems, США) : метод. реком. / укл. С. В. Петричук, А. С. Повх. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2014. 16 с.
5. Руководство пользователя «Програмное обеспечение GeneMapper ID-X Версия 1.5.» / Applied Biosystems: Part Number 4475081 Rev. A, 2015 –74 p.
6. Дяченко Н. М., Гурін С. М. Вилучення та сучасні можливості криміналістичного дослідження об'єктів біологічного походження : метод. рек. Київ : РВВ МВС України, 2000. 24 с.
7. Ольховець С. О. Дослідження розподілу частот алелів STR-локусів у змішаній популяції України : метод. рек. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2009. 12 с.
8. Globalfiler PCR Amplification Kit. Руководство пользователя. Applied Biosystems, 2015. 80 с.
9. Quantifiler Human Plus DNA Quantification Kit. Руководство пользователя. Applied Biosystems, Rev. B 2015. 69 p.

Д. О. Кучер,

судовий експерт сектору № 1 Запорізького НДЕКЦ МВС України, м. Пологи, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7400-0335>, e-mail: kucherdima1983@ukr.net

МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ТОВАРІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Анотація. Наголошено на необхідності використання спеціальних методів в ході визначення якості товарів під час проведення судової товарознавчої експертизи.

Ключові слова: товарознавча експертиза, методи визначення якості.

Abstract. These conference proceedings explain the need to use specific methods in determining quality of goods while forensic merchandising examination.

Keywords: forensic merchandising examination, methods of quality determination.

Аннотация. Указана необходимость использования специальных методов в ходе определения качества товаров при проведении судебной товароведческой экспертизы.

Ключевые слова: товароведческая экспертиза, методы определения качества.

За роки незалежності України, в ході новітніх впровадження технологій та наукових розробок у сфері виробництва, торгівлі та сільського господарства на споживчому ринку нашої держави з'явилась велика кількість різноманітних споживчих товарів. Виробництво та обіг усіх товарів регулюють закони України, технічна документація та міжнародні договори.

Водночас, чинним законодавством для суб'єктів господарювання усіх форм власності, які здійснюють діяльність у вказаних сферах, встановлено чіткі вимоги щодо відповідності властивостей та якості товарів чинним технічним умовам, державним та міждержавним стандартам якості.

Згідно з Законом України «Про захист прав споживачів», належна якість товару, роботи або послуги — це властивість продукції, яка відповідає вимогам, встановленим для цієї категорії продукції у нормативно-правових актах, та умовам договору із споживачем [1].

У широкому розумінні якість — це сукупність властивостей продукції (технічних, технологічних, економічних, екологічних тощо), що зумовлюють ступінь її здатності задовольняти потреби споживачів відповідно до свого призначення. Якість товару залежить від фізичних, хімічних і біологічних властивостей, а також відповідності товару функціональним, естетичним та органолептичним вимогам.

Але через складну економічну ситуацію в країні та бажання деяких суб'єктів господарювання покращити своє

матеріальне становище шляхом виробництва та реалізації неякісної продукції, на ринку України з'являються товари неналежної якості. Саме в таких випадках виникає необхідність перевірки якості товарів (зокрема, проводячи судову товарознавчу експертизу).

Одним із питань, які вирішують шляхом проведення судової товарознавчої експертизи, є визначення відповідності якості виробу вимогам стандартів, технічних умов, наданим зразкам за органолептичними показниками. Особлива необхідність вирішення таких питань виникає при розкритті економічних злочинів та визначенні розмірів матеріальних збитків. Для відповіді на подібні питання, важливо розуміти специфіку визначення якості тих чи інших товарів. Оцінка якості товару — це порівняння всієї сукупності показників його споживчих властивостей з потребами, для задоволення яких цей товар призначений. У такому випадку визначення якості виробу проводиться органолептичним методом.

Органолептичний метод — це метод визначення значень показників властивостей і оцінки якості товарів, що базується на основі аналізу відчуттів, які сприймають за допомогою п'яти органів чуття людини (зору, слуху, нюху, смаку та дотику) без використання технічних засобів вимірювання. Якість деяких товарів можна оцінити тільки органолептичним методом: звучання музичних інструментів, запах парфумів, кольори та відтінки, смакові якості та інше. Дослідження прості, проводять швидко, у будь-яких умовах; зразок товару не руйнується. Однак органолептичний метод має і недоліки: вірогідність оцінки не завжди висока, оцінка суб'єктивна, залежить від практичних навичок і здібностей дослідника; результати не можуть бути виражені в точних одиницях, тому їх важко порівнювати [2].

В окремих випадках, у разі надання на дослідження для порівняння зразка еталонної продукції, з метою проведення всебічного і повного дослідження, разом з органолептичним методом доцільним є застосування також і вимірювального методу.

Вимірювальний метод — це метод визначення значень показників якості продукції, здійснюваний на основі технічних засобів вимірювання. Вимірювальний метод найбільш розповсюджений при визначенні одиничних показників ергономічних та екологічних властивостей,

надійності, безпеки. Переваги цього методу полягають в об'єктивності, порівнянності та відтворюваності результатів вимірів; недоліки: у великих витратах на придбання й обслуговування засобів вимірювання, підготовку персоналу, устаткування та приміщень для проведення випробувань [2]. Саме застосовуючи вимірювальний метод, можна точно визначити чи відповідають розмірні характеристики товару вимогам стандартів та технічної документації, що також є одним з важливих показників якості продукції.

Кожен з наведених методів має свої переваги та недоліки, але найбільш точну та об'єктивну оцінку якості продукції можна отримати лише у разі їх комплексного застосування.

За допомогою вказаних методів також виявляють дефекти продукції, які безпосередньо впливають на її якість.

Дефект — окрема невідповідність продукції установленим вимогам. Дефекти продовольчих і непродовольчих товарів дуже різноманітні за походженням, видами, розмірами, розміщенню у виробі, ступеню впливу на споживчі властивості.

Розрізняють очевидні, приховані, критичні, значні, малозначні, поправні, непоправні дефекти (брак). Очевидними є дефекти, для виявлення яких у нормативному документі передбачено відповідні правила, методи і засоби, їх виявляють здебільшого під час візуального огляду.

Прихованим називають дефект, для виявлення якого в нормативній документації не передбачено відповідні правила, методи і засоби. Прикладом прихованого дефекту може служити наявність небезпечних для здоров'я людини бактерій в консервах.

Залежно від ступеня виразності й впливу на властивості дефекти поділяють на критичні, значні й малозначні. Критичним називають дефект, за наявності якого використання товарів за призначенням практично неможливо

або неприпустимо (наприклад, бомбаж консервів, загнивання плодів та овочів та ін.). Значний дефект істотно впливає на використання продукції за призначенням, на її зберігання, але не є критичним. До цього виду дефектів належать механічні ушкодження, деформація продукту та ін. за умови, що продукція може хоча б частково виконувати необхідні функції.

Дефект, що істотно не впливає на використання продукції за призначенням, зберігаючи його функціональність, називають малозначним (наприклад, подряпини й легка потертість плодів і овочів, відхилення від установленого нормативною документацією розміру, форми, кольору тощо).

Також дефект може бути поправним, коли його усунення є технічно можливим й економічно доцільним. Прикладом такого виду дефекту може виступати незначне іржавіння металевих банок, що легко видаляється після протирання. Бій скляної тари в процесі транспортування, зберігання та реалізації — це непоправний дефект [2].

Отже, визначення якості продукції в ході проведення судової товарознавчої експертизи можливо лише після проведення повного та всебічного дослідження із застосуванням відповідних методів. Невід'ємною частиною дослідження є глибоке розуміння природи виникнення та впливу дефектів на споживчі властивості товарів, що дає змогу експерту скласти об'єктивний та обґрунтований висновок та дати відповіді на поставлені питання.

Список використаних джерел

1. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ (зі змін. та допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР (БВР). 1991. № 30. Ст. 379.
2. Петрова І. А., Петров С. О., Кричківська Л. В., Дубоносов В. Л. Загальні методи визначення якості та безпеки споживчих товарів : навч.-практ. посіб. Харків : ФОП Крамаренко Ю. М., 2017. 233 с.

Р. Й. Кучеренко,

старший науковий співробітник ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9998-8287>, e-mail: kucherenko_raisa@ukr.net

Л. І. Кирилова,

старший науковий співробітник ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
e-mail: Kyrylova.Lora@gmail.com

І. Л. Пугачова,

старший науковий співробітник ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4639-6085>, e-mail: pugachova-i-l@ukr.net

ВИКУПНА ВАРТІСТЬ НЕРУХОМОГО МАЙНА, ЯКЕ ПІДЛЯГАЄ ВІДЧУЖЕННЮ ДЛЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ ТА ПЕРЕБУВАЄ У ПРИВАТНІЙ ВЛАСНОСТІ

Анотація. Останнім часом виникла необхідність у визначенні викупної вартості об'єктів нерухомого майна, які підлягають відчуженню для суспільних потреб. У законодавчій базі наявна неврегульованість норм щодо визначення вартості земельних ділянок і нерухомого майна, збитків, завданих їхнім власникам у разі примусового відчуження, відсутність методик та чітко визначених суб'єктів оцінки компенсації.

Ключові слова: викупна вартість, відчуження, об'єкти, ринкова вартість.

Abstract. Recently, there has been a need to determine redemption value of real estate which is subject to expropriation for public needs. In the city of Kharkiv, such facilities currently include facilities located in the area of construction of a new subway line along Gagarina avenue. These are residential and non-residential buildings, structures. The legislation does not regulate rules for determining the value of land and real estate, damage caused to their owners in the event of forced expropriation, the lack of methods and clearly defined subjects of compensation assessment.